

Petneki Áron

A' SÉTA

Még németországi kutatásaim során leltem rá az alábbi költeményre a wolfenbütteli hercegi könyvtár kéziratai között (HAB ms 80 CodGal 01, anyaga merített papír, kisebb (öröm)könnycseppek nyomaival. Vízjel: Briquet 8080). Mivel a Régi Magyar Költők Tára (RMKT) XVIII. századi sorozatának köteteiben nem szerepel, elérkezettnek láttam az időt közreadására.¹ Témája a kastélykert² és úgymond „virtuális birtokba vétele” – azaz a séta.³ Műfajilag tekintve leginkább az *eruditula fictio* és az *occulta salutatio* alcsoportjába tartozik. Hosszas ismertetése helyett beszéljen maga a szöveg, csupán annyit teszek hozzá, hogy elképzelésem szerint Göttingát járt peregrinusok révén jutott a Herzog-August-Bibliothekba. Címzettje pedig minden bizonnyal egy Sopron vármegyei, nagy erudícióval bíró tudós volt.

A' SÉTA

Pirkad immár, jersze, Músám, jókor reggel keljünk fel,
Friss az idő, tegyünk sétát, egy szép kertbe menjünk el.
Amott látszik egy nagy kőfal, jó magosra felrakva,
Nagy kapuja Süttő menti márványból van faragva.

Két oldalán páros Átlás nyögve hordgya nagy terhét,
Tetejibe cifra címer, mutat griffet vagy medvét.
Megcsikordul a' rozsdás zár, nyitja már a' gránátos
Kucsmájához kezét tarttya, nem morog, nem házsártos.

Ha beléptünk a' nagy kapun, elbámulunk oly málén,
Megcsodálván a' hársfasort, amely őrt áll az állén.⁴
Kavics ropog talpunk alatt a' csavargós ösvényen,
Számos bokrok szegélyezik gazdagon, nem fősvényen.

¹ A szövegközlésben meghagytam az eredeti írásmódot, pusztán a c és a cs hangokat egységesítettem mai formájukra, lévén a szerző hol így, hol úgy írta (cz, tz, ts, cs). Az aposztrófokat megtartottam. A jegyzetek az eredetiben is így vannak, de nem számokkal, hanem csillagokkal és keresztekkel.

² A téma legjobb ismerőjének, Galavics Gézának idevágó munkásságát nem szükséges idézni, megtalálható a Bardoly István által összeállított bibliográfiában, *Műemlékvédelem*, 54, 2010, 6. 425.

³ Vö. jelen sorok írójának dolgozatával: „...itt aztán tényleg nem unatkozik senki sem”. A séta 19. századi terei. *Pannonhalmi Szemle* 21, 2013, 2. 29–44.

⁴ Miként legutóbb a' Nemes Gróf Czenken is illyet ültete.

Itt egy dombon magasodik a' barátság temploma,
 A' szíveket egybe fonó Alma Vénus⁵ szent hona.
 Körbe bikkfák, ihar, juhar, sorakoznak szép számban,
 Bukszusok és glediciák nyiladoznak sorjában.

A' nyári nap nagy hévségét, lám, hiába növeli,
 Mert egy ugró-kút⁶ a' vizét a' magosba lövelli,
 Hütter Lukács örülne, ha ilyen szépet festene,
 De a' Leképzett ajaka szól: *Noli me... pingere!*

A' réten túl kupresszusok sötét árnyékot vetnek,
 Gyászos jelük nézzük csak meg, hogy ugyan mik lehetnek.
 A' szomorú magánosság lebeg lombjaik között,
 Azt mutatván, hogy valaki a' vadonba költözött.

Kisdéd hajlék, egy ermitázs, az építés remeke;
 Ha bétekintsz az ablakán: ott térdel egy remete!
 Tédig érő a' szakálla, öltözete szőrcsuha,
 Moly megrágta, rongyos, foltos, nem pompás selyemruha.

Kissé odább egy ruina, öszvedőlt monumentum,
 Fala omlik, mállik a' kő, reped a' pádimentum.
 A' tövében mohos sírkő, reávésvé nincsen más:
Et in Arcadia ego - ezt mondgya a' felírás.⁷

Ámde elég e' gyász térség, menjünk innen, ha lehet,
 Mély grottából, setét likból jön a' dohos lehellet.
 Elrémitő ez a' látás, mint Kuksnak erdeiben,
 Velőt fagylaló kiáltás Bomarzó berkeiben.⁸

Siessünk a' fűzfás tóhoz, melynek vize csillogó,
 Nimfák jőnek ki a' partra, poétának ez való.⁹
 China-módra megépítve amott egy szép pavilon
 Magasodik a' tó fölé, mint egy másik Babilon.¹⁰

⁵ Aeneadum genetrix, hominum divomque voluptas, alma Venus &c. Lukrécz.

⁶ Springbrunnen, mond a Német.

⁷ Pussen úr szerint. De bizony azt Sőnföld úr jobban találá, oda gondolván kacagányos őseinket is.

⁸ az Orkus szájából, mely ha hallatik, még az Urzinus herceg is megszalad.

⁹ Vitéz úrnak legalábbis kijövének.

¹⁰ amint azt Mojzer úr jegyzi.

Galavics Géza várbeli dolgozószobájában 2010-ben
© MÉM MDK Tudományos Irattár

Innen tovább egy kis halom vastag füstöt ereget:
Tüzet hányó Vesuvius festi az esti eget.
Sok ezernyi tüzes csóva, röppentyű, bombi serceg,
Irigységtől sárga léssen a' Pückler-Muskau herceg.

Ágyásait sok virággal *maitre* Heinrich Nebbien
Addig rakja, míg megunja, és kifakad: *eh, bien!*
Jersze, Músám, szedjünk benne egy bukétára valót,
Készítsük már Pegazusunk', ezt az ántik csatalót.

Repüljünk át a' kastélyhoz, hol az ünnep tartatik,
Hol a' nemes ház urának sok köszöntés mondatik.
Gyűlnek már a' maskarások, a' teátrum megtelik,
Vígassággal léssen minden kivilágos reggelig.

Klavikordgyát, musikáját Papa Haydn pöngeti,
Melléje meg angyal-chorus víg nótáját zöngeti.
Velük danol, ki itt szerte álldigál mind té 's tová:
Gott erhalte, Gott beschütze unsern lieben Géza bá'!